

*Załącznik do uchwały
Nr/...../2024
Rady Gminy Krzeszów
z dnia 2024 r.*

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej
dla Gminy Krzeszów
na lata 2024-2028**

Spis treści

- I. Wstęp**
- II. Podstawy prawne wprowadzenia Programu**
- III. Uzasadnienie wprowadzenia Programu**
- IV. Istota przemocy domowej**
 - 1. Rodzaje przemocy
 - 2. Cykle przemocy
 - 3. Skutki przemocy
- V. Diagnoza zjawiska przemocy domowej w Gminie Krzeszów**
- VI. Analiza SWOT zjawiska przemocy domowej**
 - Mocne strony
 - Słabe strony
 - Szanse
 - Zagrożenia
- VII. Cel główny i cele szczegółowe Programu**
- VIII. Realizatorzy Programu**
- IX. Adresaci Programu**
- X. Źródła finansowania**
- XI. Przewidywane efekty realizacji Programu**
- XII. Monitoring, ewaluacja i sprawozdawczość Programu**
- XIII. Podsumowanie**

I. Wstęp

System przeciwdziałania przemocy w Polsce określa ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r., poz. 424), która m.in. wskazuje jednostkom samorządu terytorialnego oraz organom administracji rządowej zadania do realizacji, określa sposób postępowania z osobą doznającą przemocy domowej oraz jej sprawcą. Ustawodawca w art. 6 ust. 2 wyżej cytowanej ustawy wyznaczył gminom zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej. Stosownie do jej zapisów zadaniem gminy jest:

- a) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej,
- b) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- c) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia,
- d) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Przemoc domowa nie jest problemem indywidualnym, lecz społecznym. Może ona być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie i bez wątpienia należy ją zakwalifikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Przemoc w rodzinie, inaczej zwana przemocą domową, może być przyczyną poważnych szkód osobistych, społecznych i zdrowotnych. Zjawisko to ze względu na swoją złożoność, zasługuje na miano problemu interdyscyplinarnego i wymaga ciągłej współpracy wielu instytucji i organizacji pośrednio lub bezpośrednio związanych z problematyką przemocy w rodzinie. Podejmowanie wspólnych, systematycznych i ciągłych działań może w sposób skuteczny przyczynić się do zmniejszenia skali zjawiska przemocy domowej. Kierunki i zakres działań wyznaczonych przez ustawę o przeciwdziałaniu przemocy domowej są szczególnie istotne z punktu widzenia zadań pomocy społecznej, bo to właśnie te jednostki odpowiedzialne są za zapewnienie i organizowanie pomocy. Zadaniem Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej jest wprowadzenie w życie działań mających na celu zarówno zwrócenie uwagi opinii publicznej na zjawisko przemocy domowej, jak i przeciwdziałanie temu zjawisku oraz zwiększeniu profesjonalizmu w

udzielaniu pomocy ofiarom przemocy domowej, a także w podejmowaniu odpowiednich działań wobec sprawców.

II. Podstawy prawne wprowadzenia Programu

Podstawą prawną działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej jest:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r,
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
6. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny,
7. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
8. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
9. Ustawa z 6 kwietnia 1990r o Policji ,
10. Uchwała Nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023r w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030,
11. Uchwała Nr XIII/82/16 Rady Gminy Krzeszów z dnia 28 stycznia 2016 roku w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krzeszów na lata 2016-2025.

III. Uzasadnienie wprowadzenia Programu

W celu efektywnego przeciwdziałania przemocy domowej, zmierzającego do zmniejszenia skali zjawiska przemocy oraz pogłębianie społecznej świadomości tworzy się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Krzeszów na lata 2024-2028. Zgodnie z treścią art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz

ochrony osób doznających przemocy domowej. Program ma istotne znaczenie dla realizacji celów polityki społecznej w skali lokalnej.

Niniejszy dokument stanowi wypełnienie jednego ze wskazań ustawy, pozwala jednocześnie na dokonanie analizy problemu oraz prezentuje metody przeciwdziałania przemocy występującej w społeczności lokalnej, jaką tworzą na co dzień mieszkańcy Gminy Krzeszów.

W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej, w tym realizacji celów ustawowych oraz celów wskazanych w Programie, określono cztery podstawowe obszary zawierające kierunki działań oraz sprecyzowano oddziaływania wobec różnych grup odbiorców:

1. Rozwijanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
2. Zintegrowane działania w zakresie ochrony i udzielania pomocy osobom doznającym przemocy domowej,
3. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób, stosujących przemoc domową,
4. Podnoszenie poziomu kompetencji, przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej, pomaganie osobom doznającym przemocy domowej, a także oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową jest nadrzędnym celem, który powinien łączyć działania sektora publicznego i organizacji pozarządowych. Istotnym elementem Programu jest zatem dalsze wprowadzanie w życie działań mających na celu podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy domowej, promowanie metod wychowawczych bez używania przemocy oraz zapewnienie ochrony i udzielanie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, a także upowszechnianie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy zarówno osobom dotkniętym przemocą, jak i stosującym przemoc domową.

IV. Istota przemocy domowej

Przemoc jest zjawiskiem dość powszechnym we współczesnym świecie. Występuje w różnych sferach życia, w mediach, w codziennym funkcjonowaniu wielu osób. Potocznie utożsamiana jest z brutalnością, okrucieństwem i przestępczością, częściej kojarzona z jej fizycznymi przejawami, pozostawiającymi widoczne ślady. Definicje przemocy są różne. Najczęściej wskazuje się na relacje między ludźmi, które opierają się na użyciu przeważającej siły, utrudniając tym samym samoobronę osobie pokrzywdzonej. Przemocy nie należy utożsamiać więc z agresją, ponieważ różnią się one asymetrią siły - w przemocy występuje ona zawsze po stronie sprawcy, a w przypadku agresji jest zrównoważona.

Szczególny przypadek stanowi przemoc domowa. Przemoc domowa występuje najczęściej pomiędzy bliskimi sobie osobami. Definicja ustawowa przemocy domowej została zawarta w art.2 ust.1 pkt 1 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. W świetle ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej jest to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, która narusza prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.

Cechami charakterystycznymi przemocy domowej są:

- **Intencjonalność** - działania sprawcy są świadome i celowe. Intencjonalność nie musi oznaczać celowego krzywdzenia bliskich i zadawania im bólu. Sprawca przemocy dąży do uzyskania pełnej kontroli, władzy nad osobą doznającą przemocy, do jej bezwzględnego

posłuszeństwa. Jest przekonany, że tylko on wie co jest dobre dla pozostałych członków rodziny, a w związku z tym wyłącznie on ma prawo podejmować decyzje, ustalać zasady życia w rodzinie - pozostali muszą się podporządkować.

- **Dysproporcja siły** - nie chodzi tu jedynie o różnicę sił fizycznych, ale także przewagę związaną z pozycją społeczną, odpornością psychiczną, statusem materialnym itp. W związku opartym na przemocy jeden z partnerów czuje się silniejszy, a drugi- słabszy. W wyniku kolejnych aktów przemocy różnica się coraz bardziej pogłębia, osoba doznająca przemocy staje się coraz bardziej bezradna, osoba stosująca przemoc- coraz bardziej silna i bezkarna.

- **Naruszenie godności i praw** - osoba stosująca przemoc narusza godność ofiary, poniża ją, ośmiesza, pozbawia wszelkich praw.

- **Powodowanie cierpienia i szkód** - osoby doznające przemocy doświadczają zarówno szkód fizycznych jak i psychicznych. W wyniku wieloletniej przemocy mogą dojść do przekonania, że zasługują na takie traktowanie.

1. Rodzaje przemocy

Przemoc najczęściej kojarzy się ludziom z biciem, popychaniem, kopaniem, zmuszaniem człowieka do upokarzających czynności, stosowaniem broni lub gwałtem. Przemocą jest także poniżanie człowieka, oczernianie go przed innymi, wyzywanie i rzucanie obelg, ranienie jego poczucia własnej wartości, ograniczenie jego swobody w sposób przekraczający normy moralne i obyczajowe. Typy przemocy z jakimi spotykamy się w środowisku domowym obejmują:

- a) przemoc fizyczną,
- b) przemoc psychiczną,
- c) przemoc seksualną,
- d) przemoc ekonomiczną,
- e) cyberprzemoc,
- f) zaniedbanie.

Przemoc fizyczna jest intencjonalnym zachowaniem, niosącym ryzyko uszkodzenia ciała. Przejawami przemocy fizycznej są w szczególności: popychanie, policzkowanie, szarpanie, uderzenie pięścią, kopanie, przypalanie papierosem, duszenie, rzucanie przedmiotami, drapanie, plucie, wykręcanie rąk, napaść z użyciem broni, krępowanie lub uwięzienie, świadome stworzenie niebezpiecznych sytuacji stanowiących zagrożenie fizyczne. Lista form

przemocy nie ogranicza się tylko do wymienionych powyżej. W praktyce spotyka się ich znacznie więcej.

Przemoc psychiczna zawiera przymus i groźby, zastraszenie, emocjonalne wykorzystanie, za które uważa się oskarżanie, upokarzanie, poniżanie, obwinianie i manipulowanie poczuciem winy, wyzwiska, wmawianie choroby psychicznej, odmawianie współżycia seksualnego, izolowanie poprzez kontrolowanie lub zakaz kontaktów z innymi, zabranianie korzystania z telefonu, samochodu, zakaz opuszczania domu itd.

Przemoc seksualna polega na zmuszaniu osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły fizycznej, ale także na groźbach użycia siły lub emocjonalnym szantażu. Przemoc ekonomiczna polega na tym, że ofiara staje się zależna finansowo od partnera. Objawia się to ograniczeniem dostępu ofiary do pieniędzy czy do informacji o stanie finansowym rodziny,

Przemoc ekonomiczna polega na tym, że ofiara staje się zależna finansowo od partnera. Objawia się to ograniczeniem dostępu ofiary do pieniędzy czy do informacji o stanie finansowym rodzin zmuszenie ofiary do proszenia o środki finansowe, wykradanie pieniędzy ofiary, niedopuszczanie ofiary do pracy zarobkowej.

Cyberprzemoc to przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych, najczęściej telefonu bądź komputera. Bywa określana także jako cyberbullying, nękanie, dręczenie, prześladowanie w internecie. Niezależnie od określenia, jej celem zawsze jest wyrządzenie krzywdy drugiej osobie. Cyberprzemoc to – podobnie jak przemoc tradycyjna – regularne, podejmowane z premedytacją działanie wobec słabszego, który nie może się bronić. Zjawisko elektronicznej agresji może przybierać różne formy: od wysłania obraźliwego SMS-a czy e-maila do koleżanki, aż po założenie komuś fałszywego konta na portalu społecznościowym.

Zaniedbanie to forma przemocy stosowana w szczególności w stosunku do dzieci, jak również osób starszych, niepełnosprawnych, przez ich rodziców lub inne osoby sprawujące bezpośrednią opiekę. Zaniedbanie przejawiać się może w różnych sferach życia, między innymi jako: niewłaściwe żywienie, zaniedbanie higieny osobistej, brak dbałości o czysty, kompletny i stosowny do warunków pogodowych strój, izolacja, brak kontroli i pozostawianie bez należytej opieki przez dłuższy czas, zaniedbania stanu zdrowia, brak zainteresowania realizacją przez dziecko obowiązku szkolnego, wynikami w nauce, zachowaniem w szkole

2. Cykle przemocy

Cechą charakterystyczną zjawiska przemocy domowej jest tendencja do powtarzania się pewnych prawidłowości nazwanych cyklem przemocy. W cyklu przemocy obserwuje się następujące po sobie trzy fazy.

Faza narastającego napięcia charakteryzuje się pojawianiem coraz większej liczby sytuacji konfliktowych oraz wyczuwalny wzrost napięcia w związku. Jeden z partnerów staje się drażliwy, jest ciągle spięty i poirytowany, swoje emocje wyładowuje na drugiej osobie, może ją poniżać, krytykować. Sprawia wrażenie, jakby nie panował nad swoim gniewem. Każdy szczegół jest dobrym pretekstem do wszczęcia konfliktu i awantury. W tej fazie partner może (ale nie musi) pić więcej alkoholu, przyjmować narkotyki lub inne substancje odurzające. Reakcją ofiary najczęściej jest próba opanowania sytuacji za wszelką cenę. Zaczyna przeproszać partnera za swoje zachowanie, uspokajać go, wywiązywać się z wielką starannością ze swoich obowiązków i zachcianek partnera lub milczeć, czasem rozmawiać, próbować rozładować napięcie, usprawiedliwiać swoje "niewłaściwie" zachowania. Ciągłe zastanawia się, co jeszcze może zrobić, aby tylko nie doszło do wybuchu agresji. W tej fazie u osób dotkniętych przemocą mogą pojawić się dolegliwości psychosomatyczne, takie jak ból żołądka, głowy, bezsenność, zaburzenia w rytmie oddychania, ból w klatce piersiowej, utrata apetytu. Jedne osoby stają się bardziej apatyczne, przygnębione, inne bardziej nerwowe, spięte, niespokojne lub stany te występują naprzemiennie. Jest to wynik narastania napięcia, które po pewnym czasie staje się nie do zniesienia.

Faza ostrej przemocy dotyczy momentu, kiedy narastające napięcie znajduje upust. Następuje wybuch gniewu i wyładowanie agresji na ofierze. Zachowanie agresora staje się bardzo nieprzewidywalne, gwałtowne, często wpada w szał. Wybuchy gniewu mogą wywołać drobiazgi. Dochodzi do eksplozji zachowań agresywnych, które mogą objawiać się biciem pięściami, przedmiotami, kopaniem, grożeniem bronią, duszeniem. Można zaobserwować również silne natężenie agresji słownej. W tej fazie agresji najczęściej dochodzi do interwencji. Ofiary pod wpływem silnych emocji spowodowanych doznaną krzywdą decydują się wezwać pomoc, złożyć zawiadomienie na policję lub podjąć inne działania. Skutki użytej przemocy mogą być różne, te fizyczne to m.in. podbite oko, siniaki i otarcia, wybity ząb, połamane kości, obrażenia wewnętrzne, poronienie, a nawet śmierć. Od strony psychologicznej następstwem doznawania przemocy mogą być apatia, depresja, a w konsekwencji nawet samobójstwo.

Faza miesiąca miodowego to faza skruchy ze strony sprawcy. W momencie, kiedy sprawca wyładował już swoje emocje i wie, że przekroczył różne granice, zmienia się w zupełnie inną osobę. Zaczyna przeproszać, obiecuje poprawę, szczerze żałuje swojego zachowania, obiecuje,

że to już nigdy się nie powtórzy. W tej fazie sprawca przynosi prezenty, zachowuje się tak, jakby przemoc nigdy nie miała miejsca. Ofiara, wbrew zdrowemu rozsądkowi i wcześniejszym doświadczeniom, wierzy sprawcy, ponieważ pragnie aby to była prawda. W tej fazie wycofuje się z wcześniej podjętych działań, rezygnuje z pomocy, wycofuje skargi. Sprawca stopniowo przestaje być miły, napięcie ponownie narasta i faza kończy się nawrotem przemocy. Faza miodowego miesiąca może się różnie rozkładać w czasie. Może trwać od kilku do nawet kilkunastu miesięcy, jednak mija i przemoc ponownie zatacza krąg - pojawia się faza narastania napięcia, następnie faza ostrej przemocy i miodowego miesiąca. Cykle takie mogą trwać przez wiele lat, przy czym zwykle z upływem czasu skracają się fazy miodowego miesiąca, a wydłużają i bardziej dramatycznie przebiegają fazy narastania napięcia i gwałtownej przemocy. To, co kiedyś było w fazie miodowego miesiąca przyjemnością, przekształca się w unikanie przykrości, bólu i cierpienia. Po pewnym czasie faza miodowego miesiąca zanika całkowicie i pozostają tylko dwie fazy. Przemoc domowa ma tragiczne konsekwencje nie tylko dla samej osoby doznającej przemocy, ale także dla całego społeczeństwa. Jest bezsprzecznie zjawiskiem negatywnym i mającym ogromny wpływ na rozwój człowieka na wszystkich etapach jego życia. Odciska ona głębokie piętno na psychice osób doznających przemocy, niszcząc ich osobowość. Jest przyczyną różnych zaburzeń psychicznych. Osoby doznające przemocy charakteryzują się nadmierną czujnością, zewsząd wyczekują sytuacji zagrożenia, są nadmiernie pobudzone, często dotyczą je koszmary senne oraz dolegliwości psychosomatyczne. Takie traumatyczne wydarzenia mogą również „niszczyć” kontakty społeczne, przyjaźń, miłość oraz przywiązanie do rodziny.

3. Skutki przemocy

Skutki przemocy domowej to nie tylko szkody fizyczne, ale również trwałe następstwa w psychice człowieka. Bezpośrednie skutki przemocy można podzielić na:

- objawy fizyczne (m.in. urazy, obrzęki, otarcia, rany, złamania, stłuczenia, zadrapania, oparzenia, siniaki, choroby w wyniku powikłań i stresu),
- objawy emocjonalne (m.in. smutek, wycofanie, wzrost lęku i niepokoju, izolacja, depresja, próby samobójcze, samobójstwa, zmienność nastrojów, niska samoocena i poczucie własnej wartości, zespół stresu pourazowego, napady paniki, zaburzenia snu, zaburzenia psychosomatyczne),
- objawy społeczne (m.in. wycofanie społeczne, nieufność, nieumiejętność nawiązywania kontaktu, wyuczona bezradność, spadek poczucia kompetencji),

- objawy seksualnego wykorzystywania dziecka (m.in. seksualizacja kontaktów międzyludzkich, wciąganie innych dzieci w nietypową aktywność seksualną, świadomość seksualna wykraczająca poza poziom dojrzałości dziecka, ucieczki z domu, próby samobójcze, problemy psychiatryczne).

Z powodu wielu przykrych doświadczeń cierpią nie tylko osoby, które tej przemocy doznają, ale również bezsilni świadkowie obserwujący akty przemocy - najczęściej dzieci. Dzieci krzywdzone charakteryzują się zaburzeniem zachowania związanym z trudnościami kontrolowania emocji i rozpoznawania sytuacji społecznych oraz obniżeniem poziomu empatii. Przemoc, zwłaszcza w rodzinie, burzy porządek moralny. Zmierza do ukształtowania takiego obrazu świata, wzoru przekonań i sądów, w którym wpisana jest ona jako norma. Dziecko wytwarza w sobie przekonanie, że wzajemne relacje polegają na oddziaływaniu na siebie „sprawcy” i „ofiary”. Brutalne wzorce osobowe utrwalają się tak, iż młody człowiek nie ma oporów przed biciem i maltretowaniem słabszych i młodszych kolegów, czym rekompensuje sobie doznane krzywdy. Maltretowanie dzieci zaburza ich rozwój poznawczy i społeczny, co objawia się trudnościami w nawiązywaniu kontaktów interdyscyplinarnych, ograniczając tym samym możliwość wyrównania doznawanego braku więzi emocjonalnych. Poszkodowane dzieci z reguły są nieufne, nastawione do otoczenia wrogo, pełne negatywizmu, słabo reaktywne, często przyjmują postawę biernego oporu. W sytuacjach interpersonalnych dzieci te ujawniają mniejszą ekspresyjność emocjonalną, zachowują się nieprzystępnie i unikają kontaktów z innymi dziećmi.

V. Diagnoza zjawiska przemocy domowej w Gminie Krzeszów

Przemoc domowa jest w Polsce, podobnie jak w innych krajach, jednym z problemów społecznych, który wymaga podejmowania szeroko zakrojonych działań przeciwdziałających temu zjawisku. Niebagatelny wpływ na stosowanie przemocy domowej ma dziedziczenie wzorca przemocy ze środowiska pochodzenia. Dzieci wychowujące się w środowisku domowym z problemem przemocy przyswajają sobie zachowania dorosłych, których są świadkami lub ofiarami. Uczą się, że sposobem rozwiązywania konfliktów jest przemoc. Wpływ na stosowanie przemocy domowej może mieć także uzależnienie od alkoholu lub jego nadużywanie. Statystyki pokazują, że wiele osób stosujących przemoc domową w chwili popełnienia czynu jest pod wpływem alkoholu. Należy pamiętać, że alkohol osłabia kontrolę

nad zachowaniem i zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności. Uzależnienie od alkoholu nie zwalnia z odpowiedzialności za swoje czyny, mimo że osoby stosujące przemoc często wykorzystują fakt bycia nietrzeźwym jako czynnik usprawiedliwiający ich zachowanie. Coraz częściej przyczyną przemocy domowej jest uzależnienie nie tylko od alkoholu, ale także uzależnienie od innych substancji psychoaktywnych. Problematyka przemocy domowej dotyczy również mieszkańców Gminy Krzeszów.

Gmina Krzeszów jest gminą o charakterze wiejskim, położona jest w powiecie niżańskim.

Gmina Krzeszów graniczy z gminami: Rudnik nad Sanem, Ulanów, Harasiuki, Potok Górny, Kuryłówka, Leżajsk, Nowa Sarzyna. Siedzibą gminy jest Krzeszów. Powierzchnia gminy Krzeszów wynosi 62,3 km², co stanowi 7,9 % powierzchni powiatu, 0,35 % powierzchni województwa. Gęstość zaludnienia w gminie wynosi 70 osób na km², w powiecie 85 osób na km², w województwie 119,2 osoby na km². Liczba ludności gminy Krzeszów wyniosła 4 226 osób, z czego 2 146 stanowiły kobiety, a 2980 mężczyźni. Liczba ludności gminy stanowi 6,3 % ludności powiatu, 2% ludności województwa. Struktura ludności gminy przedstawiała się następująco: osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 17,46%, osoby w wieku produkcyjnym 56,81 %, a w wieku poprodukcyjnym 25,73%. W latach 2002-2021 liczba ludności spadła o 1,7 %”. Według stanu na 31 grudnia 2023 roku stopa bezrobocia dla powiatu wyniosła 16,4% dla województwa 8,6% dla kraju 5,1% Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Krzeszów wynosiła 176, w tym 94 stanowiły kobiety, 23 mężczyźni. W zasobach infrastruktury społecznej gminy znajduje się 1 przedszkole oraz oddział przedszkolny przy szkole.

Gmina Krzeszów jest gminą typowo rolniczą. Liczba klientów pomocy społecznej utrzymuje się na porównywalnym poziomie z nieznacznym spadkiem w 2023 roku. Tendencja ta wskazuje, że skala ubóstwa na terenie gminy spada.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzeszowie w roku 2023 udzielił pomocy rodzinom i osobom z powodów trudnej sytuacji życiowej w tym;

Powód trudnej sytuacji życiowej	Rok 2023	
	Rodziny ogółem	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	59	154

Sieroctwo	0	0
Bezdomność	1	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa	18	89
Bezrobocie	50	147
Niepełnosprawność	26	55
Długotrwała lub ciężka choroba	59	138
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	18	73
w tym: rodziny niepełne	8	25
rodziny wielodzietne	3	21
Przemoc domowa	14	40
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0
Alkoholizm	27	46
Narkomania	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	0
Zdarzenie losowe	1	6
Sytuacja kryzysowa	0	0
Kłęska żywiołowa	0	0

Źródło. Sprawozdanie roczne OPS, stan na 31.12.2023 r.

Długotrwała choroba, ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, bezradność to główne powody, które występują wśród rodzin korzystających z pomocy społecznej. Dominującą grupą są właściciele gospodarstw rolnych o niskiej klasie ziemi oraz powierzchni użytków rolnych poniżej 1 ha przeliczeniowego, a także osoby bezrobotne utrzymujące się z pracy dorywczej sezonowej. Na terenie gminy brak jest większych zakładów przemysłowych, które mogłyby być źródłem utrzymania dla miejscowej ludności. Ludność pracująca poza rolnictwem znajduje zatrudnienie w prywatnych warsztatach i niedużych zakładach usługowy.

Z danych uzyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Nisku na dzień 31 grudnia 2023r z terenu Gminy Krzeszów zarejestrowanych było ogółem 176 osób bezrobotnych w tym 94 kobiety. Z tego 23 osoby zarejestrowanych to osoby z prawem do zasiłku, w tym 11 kobiet.

Przemoc domowa jest trudnym do zdiagnozowania problemem z uwagi na jego złożoność i wieloaspektowość. Przemoc domowa to temat, o którym trudno się rozmawia, a jeszcze trudniej bada. Oficjalne statystyki nie obejmują niezgłaszanych przypadków przemocy, a problematyka przemocy jest traktowana jako sprawa wstydliva, drażliwa, ukrywana w czterech ścianach domu, czy mieszkania. Zdaniem wielu specjalistów to rozmiary i szkodliwość zjawisk związanych z przemocą domową wskazują, że jest to jeden ze szczególnie ważnych problemów społecznych w Polsce.

Zasoby lokalne umożliwiające przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej.

Warunkiem prowadzenia skutecznej walki z problemem przemocy domowej jest kooperacja wielu instytucji oraz interdyscyplinarność podejmowanych przez nie działań. Wszystkie instytucje i placówki w gminie powinny podejmować ścisłą współpracę tworząc tym samym efektywny system profesjonalnego wsparcia dla osób doznających przemocy. Na terenie gminy funkcjonują służby, które prowadzą działania mające na celu przeciwdziałanie przemocy domowej, takie jak Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Obszar działań wymienionych instytucji obejmuje w szczególności: poradnictwo, konsultacje dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu, działania w ramach procedury „Niebieskie Karty”, udzielanie wsparcia finansowego, przygotowywanie i realizację społecznych kampanii edukacyjnych, informowanie na temat dostępnych usług pomocowych, edukację dotyczącą zjawiska przemocy oraz wiele innych. Ze zjawiskiem przemocy w swojej codziennej pracy stykają się również funkcjonariusze policji, pracownicy placówek oświatowych, a także pracownicy placówek ochrony zdrowia. Zadaniem funkcjonariuszy policji są w szczególności: realizacja procedury „Niebieskie Karty”, podejmowanie interwencji, monitorowanie sytuacji rodziny dotkniętej problemem przemocy, udzielanie informacji na temat możliwych form pomocy, zatrzymanie sprawcy przemocy, jeżeli stwarza zagrożenie dla ludzkiego życia lub zdrowia, wszczęcie postępowania przygotowawczego przeciwko sprawcy przemocy w przypadku zgłoszenia lub stwierdzenia popełnienia przestępstwa, zabezpieczenie dowodów popełnienia przestępstwa, podjęcie działań prewencyjnych wobec sprawcy przemocy oraz zabezpieczenie dzieci w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia. W obszarze działań pracowników placówek oświatowych znajdują się: realizacja programów w zakresie profilaktyki i prewencji przemocy, udział w społecznych kampaniach edukacyjnych, realizacja procedury „Niebieskie Karty”, obserwacja symptomów przemocy i reagowanie na nie w sposób efektywny, wspieranie i współpraca z rodzinami dzieci.

Placówki ochrony zdrowia prowadzą diagnostykę, udzielają pełnej informacji o możliwościach pomocy i wsparcia, prowadzą terapię, a także realizują procedurę „Niebieskie Karty”.

Zjawisko przemocy domowej i jego skala w gminie Krzeszów została określona na podstawie danych statystycznych pochodzących ze sprawozdań Ośrodka Pomocy Społecznej w Krzeszowie i Zespołu Interdyscyplinarnego w Krzeszowie;

Tabela 1. Liczba wszczętych procedur ‘ Niebieska karta’ przez Zespół Interdyscyplinarny w Krzeszowie

Instytucja wszczynająca NK	Liczba wszczętych procedur NK przekazanych do Przewodniczącego Zespołu interdyscyplinarnego w 2022	Liczba wszczętych procedur NK przekazanych do Przewodniczącego Zespołu interdyscyplinarnego w 2023
Placówki oświatowe	0	0
Pomoc społeczna	0	0
Policja	20	22
Służba zdrowia	0	0
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	0

Z danych zawartych w Tabeli 1 i ich analizy wynika, że liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” na przełomie ostatnich dwóch lat utrzymuje się porównywalnym poziomie.

Tabela 2. Skala przemocy w rodzinie oraz częstotliwość jej występowania – 2022 r.

Liczba rodzin w których występuje zjawisko przemocy w rodzinie	Częstotliwość zdarzeń przemocowych w rodzinach		
	1 raz w roku	Od 2 do 5 razy w roku	6 razy w roku i więcej
16	12	4	0

Tabela 3. Skala przemocy domowej oraz częstotliwość jej występowania – 2023 r.

Liczba rodzin w których występuje zjawisko przemocy domowej	Częstotliwość zdarzeń przemocowych w rodzinach

	1 raz w roku	Od 2do 5 razy w roku	6 razy w roku i więcej
14	11	3	0

Tabela 4. Najczęściej zgłaszane przez osoby pokrzywdzone formy przemocy w rodzinie w 2022 r.

Najczęściej zgłaszana forma przemocy	TAK/NIE
Przemoc psychiczna/emocjonalna	TAK
Przemoc fizyczna	TAK
Przemoc ekonomiczna	NIE
Przemoc seksualna	NIE
Zaniedbywanie	NIE

Tabela 5. Najczęściej zgłaszane przez osoby pokrzywdzone formy przemocy domowej w 2023 r.

Najczęściej zgłaszana forma przemocy	TAK/NIE
Przemoc psychiczna/emocjonalna	TAK
Przemoc fizyczna	TAK
Przemoc ekonomiczna	TAK
Przemoc seksualna	NIE
Zaniedbywanie	NIE

Tabela 6. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”

Rok	Przesłanka zakończenia procedury Niebieskie Karty	
	Ustanie przemocy	Bezzasadność podejmowania działań
2022	19	0
2023	14	4

Tabela 7. Liczba osób i rodzin objętych działaniami Zespołu Interdyscyplinarnego

Rok	2022	2023
Liczba osób objętych procedurą Niebieskie Karty	23	20
Liczba rodzin objętych procedurą niebieskie Karty	16	14

W roku:

- 2022 z ogólnej liczby 23 osób w rodzinach objętych działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” 15 osób stanowiły kobiety, 2 osoby stanowili mężczyźni, w rodzinach było 6 dzieci.

W roku:

- 2023 z ogólnej liczby 20 osób w rodzinach objętych działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” 14 osób stanowiły kobiety, 3 mężczyzn, w rodzinach było 3 dzieci.

Tabela 8. Liczba osób doznających przemocy domowej z podziałem na kobiety, mężczyzn i dzieci.

Rok	2022	2023
Liczba kobiet doznających przemocy	15	14
Liczba mężczyzn doznających przemocy	2	3
Liczba dzieci doznających przemocy	6	3

Większość osób doznających przemocy domowej stanowiły kobiety. W wierszu przedstawiającym liczbę dzieci ujęto również dzieci będące świadkami przemocy.

Osoby doznające przemocy domowej korzystały z poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i socjalnego.

Tabela 9. Dane dotyczące pracy grup Zespołu Interdyscyplinarnego w Krzeszowie

Rok	Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego	Liczba grup roboczych/grup diagnostycznych – pomocowych powołanych do indywidualnych przypadków
2022	6	2
2023	6	5

Zespół Interdyscyplinarny, to grupa specjalistów podejmująca się współpracy w celu udzielenia pomocy podopiecznemu lub całej rodzinie. Do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów.

Grupa diagnostyczno-pomocowa, na podstawie informacji zawartych w formularzu "Niebieska Karta - A", dokonuje diagnozy sytuacji w związku z podejrzeniem stosowania przemocy domowej oraz podejmuje działania mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobie doznającej przemocy domowej i zatrzymania przemocy domowej.

VI. Analiza SWOT zjawiska przemocy domowej

Opracowana diagnoza problemu przemocy domowej, a także potrzeby i oczekiwania zgłaszane przez osoby działające w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej umożliwiły sporządzenie analizy SWOT(ang. Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse, Threats – zagrożenia), która określa mocne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia systemu przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Krzeszów.

MOCNE STRONY

- Działanie Zespołu Interdyscyplinarnego, Grup Diagnostyczno-Pomocowych oraz instytucji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy,
- Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemem przemocy oraz uzależnień dostępu do specjalistycznego wsparcia,
- Wyspecjalizowana kadra posiadająca wiedzę z zakresu pracy z rodzinami dotkniętymi zjawiskiem przemocy,
- Zwiększająca się świadomość społeczna dotycząca problemu przemocy domowej i reagowanie na sytuacje przemocowe,
- Upowszechnianie wśród dzieci i młodzieży działań informacyjnych, profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy,
- Podnoszenie kompetencji osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej,

- Współpraca między instytucjonalna w udzielaniu pomocy osobom / rodzinom dotkniętym przemocą domową,
- Stosowanie przez Zespół Interdyscyplinarny środka przymusu w stosunku do osób stosujących przemoc w celu ich udziału w programie psychologiczno – terapeutycznym lub korekcyjno – edukacyjnym polegającym na złożeniu zawiadomienia o popełnieniu wykroczenia z art.66 c Kodeks Wykroczeń, w przypadku nierealizowania przez nich programu,
- Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zapewnienie pomocy w formie Asystenta rodziny,

SŁABE STRONY

- Niedostateczna wiedza przedstawicieli instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej o wzajemnych kompetencjach, zapleczu,
- Niedostateczne wykorzystanie przez organy ścigania i wymiar sprawiedliwości już istniejących rozwiązań prawnych dotyczących usunięcia sprawcy z miejsca zamieszkania,
- Brak mieszkań socjalnych dla osób doświadczających przemocy,
- Brak w gminie organizacji pozarządowych działających w obszarze przeciwdziałania przemocy,
- Brak w gminie grup wsparcia dla ofiar i sprawców przemocy w rodzinie,
- Zbyt mała dostępność do specjalistów: psychologa, terapeuty rodzinnego, psychiatrę dziecięcego, terapeuty uzależnień,
- Zjawisko przemocy mocno zakorzenione w obyczajowości, utrwalone i podtrzymywane przez stereotypy,
- Brak wsparcia psychologicznego i superwizji dla przedstawicieli instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej,
- Brak realizacji rekomendowanych programów profilaktycznych.

SZANSE

- Integrowanie i koordynowanie działań w środowisku lokalnym przez Zespół Interdyscyplinarny oraz rozwiązywanie problemów poszczególnych rodzin przez Grupy Diagnostyczno - Pomocowe,
- Zwiększająca się dostępność specjalistycznego wsparcia dla osób doznających przemocy domowej,
- Możliwość wykorzystania istniejących przepisów prawa, zmiany umożliwiające skuteczniejsze formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą,
- Zmiana postaw społecznych, obalanie mitów i stereotypów o tematyce przemocy ,
- Zwiększenie działań informacyjnych dotyczących problematyki uzależnień i przemocy domowej ,
- Wzrost kompetencji pracowników służb i instytucji realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej,
- Kampanie informacyjne wpływające na zmianę świadomości społeczeństwa dotyczące problemu przemocy domowej adresowane do ogółu społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem ofiar i świadków przemocy,

ZAGROŻENIA

- Wzrastająca liczba osób wymagających podejmowania działań interdyscyplinarnych ,
- Niska skuteczność programów terapeutycznych kierowanych do osób uzależnionych oraz programów korekcyjno-edukacyjnych kierowanych do sprawców przemocy,
- Niski poziom zaufania do instytucji i niechęć do współpracy ze strony rodzin,
- Utrzymujące się w społeczeństwie przekonania i stereotypy dotyczących przemocy oraz przyzwolenie społeczne na stosowanie przemocy domowej ,
- Brak środków finansowych na realizację zadań,
- Problem uzależnienia od alkoholu , środków odurzających i psychoaktywnych w rodzinach ,
- Mała wiedza społeczna na temat funkcjonowania placówek świadczących pomoc osobom krzywdzonym,
- Bierność świadków przemocy w rodzinie,

- Wzrost przemocy w komunikacji społecznej oraz mediach (Internet, TV, gry komputerowe , itp.),
- Funkcjonujące w społeczeństwie stereotypy tworzące niekorzystny obraz osób korzystających ze wsparcia z Ośrodków Pomocy Społecznej,
- Podejmowanie zachowań ryzykownych i przemocowych przez dzieci i młodzież ,
- Wypalenie zawodowe pracowników instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

VII. Cel główny i cele szczegółowe Programu

Cel główny Programu

Głównym celem programu jest przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej, ochrona osób dotkniętych przemocą domową, zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie gminy Krzeszów. Celem programu jest także tworzenie i rozwijanie spójnego oraz wielopoziomowego systemu zapobiegania przemocy domowej.

Cele szczegółowe programu:

1. Rozwijanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej .

Zadanie 1

Podniesienie poziomu wiedzy na temat zjawiska przemocy domowej, zmiana mentalności i uwrażliwienie mieszkańców Gminy Krzeszów na problematykę przemocy.

Odpowiedzialny za realizację: Pomoc społeczna, Policja, Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Placówki Oświatowe, Służba zdrowia, parafie i związki wyznaniowe,

Działania:

- promowanie treści profilaktycznych na temat zjawiska przemocy domowej poprzez rozpowszechnianie ulotek, broszur i plakatów na terenie Gminy Krzeszów.
- rozpowszechnianie problemu przemocy domowej poprzez stronę internetową gminy, tablice ogłoszeń oraz media społecznościowe.

Harmonogram: lata 2024 - 2028

Wskaźniki realizacji:

- liczba rozpowszechnionych ulotek i plakatów oraz liczba zamieszczonych artykułów, kampanii i konferencji dotyczących zjawiska przemocy domowej.

Zadanie 2

Prowadzenie działań edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z zakresu rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.

Odpowiedzialny za realizację: Placówki Oświatowe, Policja, Placówki Ochrony Zdrowia

Działania:

- organizacja pogadanek dla dzieci, młodzieży i dorosłych dotyczących zjawiska przemocy,

Harmonogram: lata 2024 – 2028

Wskaźniki realizacji:

- liczba zorganizowanych spotkań.

Zadanie 3

Prowadzenie edukacji , promowanie wartości rodzinnych i wychowania bez przemocy.

Odpowiedzialny za realizację: Pomoc społeczna

Działania:

- praca socjalna
- udzielanie indywidualnych porad.

Harmonogram: lata 2024 – 2028

Wskaźniki realizacji:

- liczba rodzin objętych pracą socjalną.

2. Zintegrowane działania w zakresie ochrony i udzielania pomocy osobom doznającym przemocy domowej.

Zadanie 1

Utworzenie i funkcjonowanie Zespołów Interdyscyplinarnych

Odpowiedzialny za realizację: Jednostki samorządu terytorialnego – szczebel gminny.

Harmonogram realizacji: lata 2024 - 2028

Działania:

- Praca Zespołu Interdyscyplinarnego

Wskaźniki realizacji:

- liczba Zespołów Interdyscyplinarnych,
- liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego.

Zadanie 2

Utworzenie i funkcjonowanie grup diagnostyczno – pomocowych.

Odpowiedzialny za realizację: Zespół Interdyscyplinarny.

Harmonogram realizacji: lata 2024 – 2028

Działania:

- Utworzenie i praca grup diagnostyczno – pomocowych

Wskaźniki realizacji:

- liczba utworzonych w danym roku grup diagnostyczno - pomocowych,
- liczba funkcjonujących w danym roku grup diagnostyczno – pomocowych,
- liczba funkcjonujących w danym roku grup diagnostyczno – pomocowych w rozszerzonym składzie.

Zadanie 3

Udzielenie pomocy, wsparcia i ochrony dla osób doznających przemocy domowej.

Odpowiedzialny za realizację: Pomoc społeczna, Zespół Interdyscyplinarny, Policja, Placówki Oświatowe, Służba Zdrowia, parafie, związki wyznaniowe, Stowarzyszenie „Pomoc i wsparcie”, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Nisku, a także inne podmioty i organizacje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Działania:

- podejmowanie interwencji w rodzinie dotkniętej przemocą – procedura „Niebieskie Karty”,

- udzielanie informacji na temat istniejących form przemocy.

Harmonogram realizacji: lata 2024 - 2028

Wskaźniki realizacji:

- liczba Niebieskich Kart,
- liczba osób, którym udzielono pomocy.

3.1 Realizacja procedury „Niebieskie Karty” przez podmioty uprawnione

Odpowiedzialny za realizację: Pomoc Społeczna, Policja, Służba Zdrowia, Placówki Oświatowe a także inne podmioty i organizacje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej,

Działania:

- wszczęcie i prowadzenie procedury „Niebieskie Karty ”

Harmonogram realizacji: lata 2024-2028

Wskaźniki realizacji:

- liczba wszczętych w danym roku procedur „Niebieskie Karty”, tj. liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – A” przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów wszczynających procedurę,
- liczba kontynuowanych w danym roku procedur „Niebieskie Karty” wszczętych w latach poprzedzających rok sprawozdawczy,
- liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A” dokumentujących kolejne zdarzenia stosowania przemocy domowej w sprawach toczących się procedur „Niebieskie Karty”,
- liczba osób doznających przemocy domowej objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”,
- liczba osób doznających przemocy domowej objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”, ze względu na problem przemocy fizycznej,
- liczba osób doznających przemocy domowej objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”, ze względu na problem przemocy psychicznej,

- liczba osób doznających przemocy domowej objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”, ze względu na problem przemocy ekonomicznej,
- liczba osób doznających przemocy domowej objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”, ze względu na problem wykorzystania seksualnego,
- liczba osób doznających przemocy domowej objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”, ze względu na problem cyberprzemocy,
- liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – C”.

3.2 Realizowanie przez instytucje publiczne zajmujące się pomocą osobom doznającym przemocy domowej pomocy w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, socjalnego, interwencja kryzysowa realizowana poprzez konsultacje informacyjno – wspierające.

Odpowiedzialny za realizację: Pomoc społeczna, Policja, Placówki Oświatowe a także inne podmioty i organizacje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej,

Działania:

- kierowanie osób doznających przemocy domowej i motywowanie do korzystania z poradnictwa Harmonogram realizacji: lata 2024 - 2028

Wskaźniki realizacji:

- liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa, w tym: psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, medycznego, socjalnego oraz konsultacji informacyjno – wspierających.

3.3 Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej pomocy, świadczonej przez punkt informacyjny i konsultacyjny.

Odpowiedzialny za realizację: punkt informacyjny działający przy Ośrodku Pomocy Społecznej i konsultacyjny działający przy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krzeszowie.

Działania:

- udzielenie pomocy osobom doznającym przemocy domowej

Harmonogram realizacji: lata 2024 - 2028

Wskaźniki realizacji:

- liczba punktów konsultacyjnych,
- liczba osób doznających przemocy domowej, które skorzystały z pomocy w punkcie konsultacyjnym

3.4 Zapewnianie ochrony dzieciom w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Odpowiedzialny za realizację: Pomoc społeczna , Policja , Służba Zdrowia

Działania:

- pomoc i zabezpieczenie dzieci doświadczających przemocy domowej

Harmonogram realizacji: lata 2024 - 2028

Wskaźniki realizacji:

- liczba dzieci, którym zapewniono ochronę w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, w związku z zagrożeniem życia lub zdrowia, w tym:
- liczba dzieci umieszczonych u innej, niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rozumieniu art. 115 § 11 Kodeksu karnego,
- liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej,
- liczba dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo-wychowawczej,
- liczba zażaleń do sądu opiekuńczego na zapewnienie dziecku ochrony, o której mowa w art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- liczba stwierdzonej przez sąd bezzasadności, nielegalności lub nieprawidłowości w trakcie zapewnienia dziecku ochrony,
- liczba zawiadomień o stwierdzeniu przez sąd bezzasadności, nielegalności lub nieprawidłowości w trakcie zapewnienia dziecku ochrony, przełożonych osób, które dokonały czynności związanych z zapewnieniem dziecku ochrony.

Zadanie 4

Monitorowanie działań pomocowych

Odpowiedzialny za realizację: Pomoc społeczna, Policja, Placówki Oświatowe,

Działania:

- monitorowanie pomocy osobom doznającym przemocy domowej

Harmonogram realizacji: lata 2024 - 2028

Wskaźniki realizacji:

- liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” ze względu na ustanie przemocy domowej,
- liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” ze względu na brak zasadności podejmowania działań,
- liczba osób, wobec których podjęto działania monitorujące po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”,
- liczba osób monitorowanych po opuszczeniu specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, w tym osób, u których przemoc domowa ustała.

3. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc domową.

Zadanie 1

Działania wobec osób stosujących przemoc domową, w tym w ramach procedury „Niebieskie Karty”

Odpowiedzialny za realizację: Pomoc społeczna, Policja, Placówki Oświatowe, a także inne podmioty i organizacje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej,

Działania :

- wszczęcie i prowadzenie procedury „ Niebieskie Karty ”

Harmonogram realizacji: lata 2024 - 2028 Wskaźniki realizacji:

- liczba osób stosujących przemoc domową objętych procedurą „Niebieskie Karty”,
- liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – D”, •
liczba wszczętych postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą domową,
- liczba odmów wszczęcia postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą domową,

- liczba zakończonych postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą domową przez sporządzenie aktu oskarżenia,
- liczba zakończonych postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą domową przez umorzenie postępowania.

Zadanie 2

Oddziaływanie psychologiczne i terapeutyczne na osoby stosujące przemoc.

Odpowiedzialny za realizację: Pomoc społeczna, Policja, Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny

Działania:

- informowanie o konsekwencjach stosowania przemocy,
- informowanie o korzyściach wynikających z udziału w programach korekcyjno-edukacyjnym i psychologiczno - terapeutycznym
- kierowanie osób do programu korekcyjno- edukacyjnego lub psychologicznoterapeutyczne
- zgłaszanie osób stosujących przemoc i nadużywających alkoholu na leczenie odwykowe.

Harmonogram realizacji: lata 2024 - 2028 Wskaźniki realizacji:

- liczba osób, którym udzielono informacji,
- liczba osób skierowanych do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym lub psychologiczno – terapeutycznym,
- liczba osób zgłoszonych na leczenie odwykowe,
- liczba spraw skierowanych do sądu.

Zadanie 3

Monitorowanie udziału osób stosujących przemoc domową w programach Korekcyjno-edukacyjnym lub psychologiczno – terapeutycznym,

Odpowiedzialny za realizację: Pomoc społeczna, Zespół Interdyscyplinarny, Policja, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Działania: Monitorowanie podjętych działań przez osoby stosujące przemoc domową

Harmonogram realizacji: lata 2024 - 2028

Wskaźniki realizacji:

- liczba podmiotów realizujących programy korekcyjno-edukacyjne lub psychologiczno – terapeutyczne, dla osób stosujących przemoc domową,
- liczba osób, wobec których grupa diagnostyczno-pomocowa wnioskuje do zespołu interdyscyplinarnego o wydanie skierowania do uczestnictwa w programach korekcyjnoedukacyjnym lub psychologiczno – terapeutycznym, dla osób stosujących przemoc domową,
- liczba osób, które zostały skierowane przez zespół interdyscyplinarny do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnym lub psychologiczno – terapeutycznym, dla osób stosujących przemoc domową, • liczba osób, które przystąpiły do programów korekcyjno-edukacyjnym lub psychologiczno terapeutycznym, dla osób stosujących przemoc domową,
- liczba osób, które ukończyły programy korekcyjno-edukacyjne lub psychologiczno – terapeutyczne, dla osób stosujących przemoc domową,
- liczba osób, które uporczywie uchylały się od uczestnictwa w programach korekcyjnoedukacyjnym lub psychologiczno – terapeutycznym, dla osób stosujących przemoc domową,

4. Podnoszenie poziomu kompetencji, przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Zadanie 1

Podnoszenie umiejętności przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz osób i rodzin uwikłanych w przemoc domową.

Odpowiedzialny za realizację: Zespół Interdyscyplinarny, Pomoc społeczna.

Działania:

- Udział w szkoleniach z zakresu przemocy domowej, realizacji procedury „Niebieska Karta”, czy interwencji kryzysowej, w celu podniesienia umiejętności pracy z osobami dotkniętymi problemem przemocy
- Dialog społeczny pomiędzy instytucjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie przemocy domowej – systematyczne spotkania członków zespołu interdyscyplinarnego, wymiana doświadczeń i spostrzeżeń.

Harmonogram realizacji: lata 2024 – 2028

Wskaźniki realizacji:

- liczba przeszkolonych osób,
- liczba osób, które będą uczestniczyły w szkoleniach i konferencjach.

VIII. Realizatorzy Programu

Realizacja Programu jest możliwa wyłącznie przy ścisłej współpracy poszczególnych instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej. W realizację założonych działań zaangażowane będą następujące podmioty:

- 1) Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzeszowie,
- 2) Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Krzeszów,
- 3) Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krzeszowie.
- 4) Posterunek Policji w Krzeszowie,
- 5) Placówki Oświatowe na terenie Gminy Krzeszów,
- 6) Placówki opieki zdrowotnej,
- 7) Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Nisku,
- 8) Stowarzyszenie „Pomoc i wsparcie”
- 9) Kościół katolicki oraz inne związki wyznaniowe z terenu Gminy Krzeszów,
- 10) Urząd Gminy Krzeszów.

Współpraca:

1. Sąd Rejonowy w Nisku,
2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nisku,
3. Organizacje Pozarządowe działające na terenie Gminy Krzeszów,

4. Prokuratura Rejonowa w Nisku,

5. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Rudniku n/Sanem prowadzonym przez Caritas Diecezji Sandomierskiej.

Sprawne funkcjonowanie gminnego systemu przeciwdziałania oraz ochrony ofiar przemocy domowej zakłada koordynację i spójność działań, w tym dobry przepływ informacji pomiędzy partnerami – jednostką pomocy społecznej, ochrony zdrowia, policji, organizacjami pozarządowymi, wymiaru sprawiedliwości, instytucjami oświaty.

IX. Adresaci Programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Krzeszów na lata 2024 – 2028 skierowany jest do mieszkańców Gminy Krzeszów, obejmując:

- rodziny i osoby które, dotknięte zostały zjawiskiem przemocy domowej,
- świadków przemocy domowej,
- rodziny i osoby zagrożone zjawiskiem przemocy domowej ,
- przedstawicieli instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą domową,
- rodzin i osób, które stosują przemoc domową.

X. Źródła finansowania

Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Krzeszów na lata 2024- 2028 są przede wszystkim środki własne Gminy oraz środki pozyskane z innych źródeł.

XI. Przewidywane efekty realizacji Programu

Zakłada się, iż realizacja Programu przyczyni się do stworzenia zintegrowanego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, co doprowadzi do zwiększenia skuteczności pomocy i wsparcia osobom zagrożonym i doznającym przemocy domowej poprzez:

- ograniczenie zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Krzeszów,
- pogłębienia wiedzy społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy domowej,
- zwiększenia zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy,
- zmiany postaw społecznych do zjawiska przemocy domowej,
- lepszej ochrony ofiar przemocy poprzez wsparcie prawne i psychologiczne,
- spadku liczby przypadków przemocy domowej,
- zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług,
- upowszechnienie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

XII. Monitoring, ewaluacja i sprawozdawczość Programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Krzeszów na lata 2024-2028, będzie zarządzany i monitorowany przez Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Krzeszów.

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość, która dotyczyć będzie danych uzyskanych w ciągu każdego roku realizacji Programu. Sprawozdanie zostanie sporządzone na podstawie posiadanej dokumentacji oraz na podstawie informacji uzyskanych od instytucji oraz podmiotów zaangażowanych w realizację Programu.

Ewaluacja pozwoli na dostosowanie form wsparcia do potrzeb i problemów istniejących w Gminie Krzeszów. Ewaluację Programu prowadzić będzie Zespół we współpracy z wszystkimi instytucjami realizującymi Program.

Wskaźnikami ewaluacji będą:

- Liczba interwencji domowych policji dotyczących przemocy domowej,
- Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”,
- liczba wszczętych postępowań w trybie art. 207 Kodeksu karnego,
- liczba wniesionych aktów oskarżenia dotyczących przemocy domowej,
- liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego, – liczba powołanych grup diagnostyczno-pomocowych,
- liczba szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w domowej,
- liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej,
- liczba sprawców przemocy domowej,
- liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu,
- liczba osób biorących udział w programach korekcyjno-edukacyjnym i psychologiczno - terapeutycznym
- ilość działań profilaktycznych w placówkach oświatowych.

Ewaluacja pozwoli na:

- dostosowanie form wsparcia do potrzeb i problemów istniejących w Gminie Krzeszów,
- zwiększenie dostępności działań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Ewaluację prowadzić będzie Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzeszowie we współpracy ze wszystkimi instytucjami realizującymi Program. W trakcie realizacji Programu istnieje możliwość dokonywania zmian wynikających ze zdiagnozowanych potrzeb. Program ma charakter otwarty, tzn. dopuszcza się jego rozszerzenie o dodatkowe rozwiązania lub modyfikację zaproponowanych działań, stosownie do możliwości i pojawiających się potrzeb. Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego przedkłada sprawozdanie merytoryczne

Wójtowi Gminy Krzeszów, a następnie Wójt przedkłada Radzie Gminy Krzeszów do końca I kwartału każdego roku kalendarzowego.

XIII. Podsumowanie

Zjawisko przemocy domowej jest problemem dotyczącym rodziny na całym świecie. Zdiagnozowanie jego skali jest szczególnie trudne ze względu na czynniki takie jak m.in. wstyd, ukrywanie aktów przemocy domowej przez rodziny oraz ich najbliższe środowisko, a także lęk. Przemoc domowa to zjawisko, które nie powinno mieć miejsca. Nikt nie ma prawa naruszać praw i dóbr osobistych człowieka, powodować cierpienia. Niestety przemoc domowa występuje od zawsze i nigdy całkowicie nie zniknie. Nie oznacza to jednak, że nie należy podejmować działań mających na celu zmniejszenie skali tego zjawiska. Wręcz przeciwnie. Każdego dnia warto podejmować wysiłek ukierunkowany na zapobieganie przemocy domowej. Przede wszystkim udzielać wsparcia tym, którym nie udało się tych przykrych doświadczeń uniknąć. Tworzenie programów przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar ma na celu udzielanie kompleksowej pomocy osobom uwikłanym w problem przemocy domowej, przez co rozumie się osoby doświadczające przemocy, jak i ją stosujące. Realizacja zadań w tym zakresie nie byłaby możliwa, gdyby niezintegrowane działania wszystkich instytucji i specjalistów zaangażowanych w rozwiązywanie problemu przemocy domowej. Innym czynnikiem mającym znaczący wpływ na ograniczanie skali zjawiska przemocy jest świadomość społeczna. W związku z tym edukacja społeczności z terenu Gminy Krzeszów stanowi szansę na zmniejszenie tolerancji dla przemocy. Należy również pamiętać, aby podejmowane działania interwencyjne nie ograniczały się wyłącznie do rozmowy, ale pociągały za sobą szereg działań długofalowych. Opracowany Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na terenie Gminy Krzeszów, pozwoli na dążenie do osiągnięcia wytyczonych celów. Cele i zadania zawarte w Programie realizowane w porozumieniu podmiotów funkcjonujących na terenie Gminy, powinny pociągać za sobą pozytywne skutki, w postaci rozwiniętego i efektywnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej.